

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง " การเปรียบเทียบปฏิกิริยาทางจิตจากการลึกรอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคลและแบบใช้เหตุผลอื่นจากภายนอกระหว่างกลุ่มนิสิตที่มีการกำกับการแสดงออกของคนสูงและต่ำ " เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนวิชาภาษาไทย (2701130) ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2540 จำนวน 392 คน เพศชาย 126 คน และเพศหญิง 226 คน ใช้มาตรการกำกับการแสดงออกของคน (SMS) ทุกคน แล้วจึงนำบางคนที่จัดเข้ากลุ่มที่มีคะแนนการกำกับการแสดงออกของคนสูงและต่ำมาเข้ารับการทดลอง

ขั้นตอนในการเลือกตัวอย่าง

1. ติดต่ออาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทย (2701130) ขอรายชื่อนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2540 เพื่อขออนุญาตและนัดหมายวันเวลาในการเก็บข้อมูลจากนิสิต

2. นำมาตรการกำกับการแสดงออกของคน (SMS) ที่ได้รับการอนุญาตให้ใช้จากรองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อูรรณโณ ไปให้นิสิตที่เป็นตัวอย่างตอบ ได้มาตรที่มีคำตอบสมบูรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 374 ชุด แล้วนำคะแนนรวมจากมาตรของแต่ละคนมาจัดเรียงคะแนนเพื่อคัดเป็นกลุ่มตัวอย่างเข้าเงื่อนไขการทดลอง โดยการคัดกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนจากมาตรนี้สูง ร้อยละ 27 คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมตั้งแต่ 1 ถึง 59 จำนวน 199 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนจากมาตรนี้ต่ำ ร้อยละ 27 คือ ผู้ที่มีคะแนนรวมตั้งแต่ 0 ถึง -44 จำนวน 175 คน ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของคนสูงและต่ำกลุ่มละ 60 คน จำนวน 120 คน โดยวิธีการสุ่มเข้าเงื่อนไขการทดลอง (Random Assignment) ทั้ง 3 เงื่อนไข เงื่อนไขละ 40 คน แต่ละ

เงื่อนไขประกอบด้วยเพศชายและเพศหญิงที่มีคะแนนการกำกับการแสดงออกของคนสูงและต่ำ อย่างละ 10 คน จำนวนทั้งสิ้น 120 คน ส่วนที่เหลือคัดออกไป (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การจัดกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเงื่อนไขการทดลองและเพศ

เงื่อนไขการทดลอง						
	ลึครอนเสรีภาพแบบ ใช้เหตุผลส่วนบุคคล		ลึครอนเสรีภาพแบบใช้ เหตุผลอื่นจากภายนอก		ไม่มีการลึครอนเสรีภาพ	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
LSM	10	10	10	10	10	10
	(กลุ่มที่1)		(กลุ่มที่2)		(กลุ่มที่3)	
HSM	10	10	10	10	10	10
	(กลุ่มที่4)		(กลุ่มที่5)		(กลุ่มที่6)	
รวม	40		40		40	

จำนวนตัวอย่าง 120 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกตามขั้นตอนของการวิจัย ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นเตรียมเครื่องมือ มีดังนี้

1.1 ภาพปกเทปที่เป็นภาพทิวทัศน์ ไม่มีภาพบุคคลในภาพ ขนาดเท่าของจริง จำนวน 10 ภาพ (ดูภาคผนวก ก1)

1.2 แบบฟอร์มการจัดอันดับ(ranking)ความชอบต่อภาพปกเทป จำนวน 10 ภาพ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองเพื่อให้นิสิตที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน จัดอันดับความชอบต่อภาพทั้ง 10 ภาพ แล้วนำมาวิเคราะห์หาอันดับของภาพปกเทปที่นิสิตชอบอันดับที่ 1 ถึง 4 เพื่อนำมาใช้ในขั้นตอนการทดลอง (ดูภาคผนวก ก2)

2. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นเลือกตัวอย่าง

2.1 มาตรฐานการกำกับการแสดงออกของตน (SMS) (คูภาคผนวก ก)

3. เครื่องมือที่ใช้ในขั้นตอนการทดลอง มีดังนี้

3.1 ภาพปกเทปที่จัดอันดับความชอบสูงสุด 4 อันดับแรก จำนวน 4 ภาพ (คูภาคผนวก ข1)

3.2 แบบฟอร์มการประเมินค่า(rating)ความชอบต่อภาพปกเทป 4 ภาพ ซึ่งเป็นภาพที่จัดอันดับความชอบไว้สูงสุด 4 อันดับแรกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีคะแนนความชอบเริ่มจากคะแนนน้อยที่สุด คือ 0 จนถึงคะแนนมากที่สุด คือ 100 (คูภาคผนวก ข 2)

3.3 คำชี้แจงเหตุผลของการเลือกรูปภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคล (คูภาคผนวก ข3)

ในขั้นตอนเตรียมเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำผลการจัดอันดับความชอบต่อภาพปกเทป 10 ภาพมาเรียงตั้งแต่อันดับที่ 1-10 และนับความถี่เฉพาะของ 4 อันดับแรก ได้ภาพที่มีความถี่มากที่สุดของแต่ละอันดับ มาใช้ในการทดลองจริง คือ

อันดับที่	ชื่อภาพปกเทป	จำนวนความถี่ของความชอบที่มากที่สุด
1	F	18
2	B	12
3	C	8
4	G	10

ขั้นตอนในการทดลองนำร่อง (Pilot study)

ผู้วิจัยได้ขออนุญาตอาจารย์ผู้สอนวิชาจิตวิทยา (3800104) ขอรายชื่อนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2540 จำนวน 123 คน เพื่อทำการทดลองตามเงื่อนไขทั้ง 3 เงื่อนไข ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ให้นิสิตทุกคนตอบมาตรฐานวัดการกำกับการแสดงออกของตน เพื่อแบ่งกลุ่มนิสิตเป็นกลุ่มที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ แล้วนำคะแนนรวมจากมาตรของแต่ละคนมาเรียงจากคะแนนที่มีค่าสูงสุดไปยังคะแนนต่ำสุด และคิดเทียบเป็นร้อยละ โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่มีคะแนนสูง 27 % และกลุ่มที่มีคะแนนต่ำ 27 % ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ กลุ่มละ 60 คน

2. นำรายชื่อกลุ่มตัวอย่างนำมาสุ่มเข้าเงื่อนไขการทดลอง 3 เงื่อนไข คือ การละครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคล จำนวน 20 คน การละครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลอื่นจากภายนอก จำนวน 20 คน และ ไม่มีการละครอนเสรีภาพ จำนวน 20 คน ทุกเงื่อนไขมีผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ เงื่อนไขละ 10 คน

3. ทำการทดลองตามเงื่อนไขการทดลองทั้ง 3 เงื่อนไข คือ เงื่อนไขไม่มีการละครอนเสรีภาพ เงื่อนไขการละครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคลและเงื่อนไขการละครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลอื่นจากภายนอก ซึ่งได้ผลและนำไปปรับปรุงในการทดลองจริง

สรุปผลการทดลองนำร่อง แสดงค่ามัธยฐานเลขคณิตของผลต่างของคะแนนประมาณค่าความชอบอันดับที่ 3 ต่อภาพปกเทป 4 ภาพ ครั้งแรกและครั้งที่ 2 ในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่ามัธยฐานเลขคณิตของผลต่างของคะแนนประมาณค่าความชอบอันดับที่ 3 ต่อภาพปกเทป 4 ภาพ ครั้งแรกและครั้งที่ 2

บุคคล	การละครอนเสรีภาพ		
	แบบใช้เหตุผลส่วนบุคคล	แบบใช้เหตุผลอื่น	ไม่มี
LSM	11.5	10	0
HSM	7.5	6	-1

ในขั้นการทดลองนำร่องนี้ ผู้วิจัยพบปัญหาความไม่สะดวกของสถานที่ที่ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม เพราะใช้ห้องบรรยายวิชาจิตวิทยา ณ ศึกคณะรัฐศาสตร์ ซึ่งเป็นห้องกว้างมาก การจัดเก้าอี้นั่งไม่เป็นระเบียบ ทำให้ใช้เวลาในการแจกแบบสอบถามมากและกลุ่มตัวอย่างได้รับแบบสอบถามไม่พร้อมกัน ผู้วิจัยจึงแจกแบบสอบถามเพื่อวัดการกำกับการแสดงออกของตนพร้อมกับแบบการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทป 4 ภาพพร้อมกันทุกคน แล้วจึงนำคะแนนไปคำนวณหาผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของตนสูงและต่ำ แยกรายชื่อเข้าไปนัดกลุ่มตัวอย่าง

ทีละกลุ่ม เพื่อนัดประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปอีกครั้งที่ 2 เกิดปัญหาในการติดตามกลุ่มตัวอย่าง เพราะไม่สามารถนัดให้มาพบในสถานที่ใกล้เคียงกันได้ และเกิดความคลาดเคลื่อนในการพิจารณาภาพปกเทปของกลุ่มตัวอย่างที่ดูภาพได้ไม่ทั่วถึง ทำให้ประมาณค่าความชอบต่อภาพแบบขอไปทีในครั้งแรก ทั้งที่ผู้วิจัยได้นำภาพจริงไปขยายขนาด A4 แล้ว และเมื่อผู้วิจัยนัดเป็นครั้งที่ 2 โดยได้แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 3 กลุ่มแล้ว ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีโอกาสพิจารณาภาพอย่างจริงจังจึงทำให้ผลการทดลองไม่เป็นไปตามสมมติฐานเท่าที่ควร ซึ่งผลการทดลองนำร่องครั้งนี้ ทำให้นำไปปรับปรุงวิธีการในขั้นตอนของการทดลองจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้ คือ

1. ขั้นใช้มาตรการกำกับการแสดงออกของคน (SMS) โดยนำมาตรวจวัดการกำกับการแสดงออกของคน (SMS) ไปให้นิสิตที่เป็นตัวอย่างตอบ จำนวน 392 คน เพื่อสุ่มเข้ากลุ่มทดลองตามเงื่อนไขการทดลอง 3 เงื่อนไข

2. ขั้นการทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

2.1 นำแบบฟอร์มการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทป 4 ภาพ ที่ได้จากขั้นการเตรียมเครื่องมือ แยกไปให้กลุ่มไม่มีการลิครอนเสรีภาพใดๆประมาณค่าความชอบต่อภาพครั้งที่ 1 โดยไปพบผู้ร่วมการทดลองตามห้องเรียน และนัดหมายอีก 2 วัน ผู้วิจัยจะนำภาพปกเทปทั้ง 4 ภาพมาให้ประมาณค่าความชอบต่อปกเทปอีกครั้ง ขอให้ผู้ร่วมการทดลองบอกเวลาและสถานที่ที่สะดวกเพื่อนัดพบอีกครั้ง เมื่อถึงเวลานัดผู้วิจัยไปพบผู้ร่วมการทดลอง ทีละคนและให้เลือกเทปได้ 1 ใน 4 ม้วนที่เป็นของภาพปกเทปนั้นเป็นการตอบแทน ไม่มีการลดจำนวนเทปที่ให้เลือกซึ่งเป็นเงื่อนไขของการลิครอนเสรีภาพ แล้วให้ประมาณความชอบต่อปกเทปอีกครั้งและกล่าวขอบคุณ ขั้นตอนนี้ดำเนินการก่อนให้กลุ่มทดลองที่มีการลิครอนเสรีภาพ 2 เงื่อนไขประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทป เป็นเวลา 1 สัปดาห์

2.2 หลังจากทีกลุ่มไม่มีการลิครอนเสรีภาพใดๆประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปไปแล้ว 1 สัปดาห์ ก็นำแบบฟอร์มการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทป 4 ภาพที่สร้างขึ้น ไปให้กลุ่มทดลองประมาณค่าความชอบครั้งที่ 1 โดยไปพบผู้ร่วมการทดลองเป็น

รายบุคคลตามรายชื่อที่สุ่มไว้แล้วตามห้องเรียน เพราะมีเวลาเรียนไม่ตรงกันทุกคนแล้วให้ประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทป 4 ภาพ เมื่อผู้ร่วมการทดลองประมาณค่าความชอบต่อภาพเสร็จแล้ว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณและบอกผู้ร่วมการทดลองทีละคนว่า ต้องใช้เวลา 2 วัน ในการจัดหาเทปที่เป็นของภาพปกเทปทั้ง 4 มาให้เลือก 1 เทปเป็นรางวัลตอบแทน จึงขอให้ผู้ร่วมการทดลองนัดเวลาและสถานที่ที่สะดวกจะพบกันใหม่อีก 2 วัน ซึ่งเป็นเวลาที่ผู้ร่วมการทดลองไม่ได้เข้าเรียนหรือเวลาพัก

2.3 เมื่อครบ 2 วัน ผู้วิจัยได้นำเทปและแบบฟอร์มการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทป 4 ภาพแผ่นใหม่ไปพบผู้ร่วมการทดลองตามที่นัดหมาย โดยพิมพ์เหตุผลของการที่เทปที่จะให้เลือกเหลือเพียง 3 ม้วน ไว้หน้าแบบฟอร์มการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปและผู้วิจัยได้บอกเหตุผลแก่ผู้ร่วมทดลองเป็นรายบุคคลด้วย ตามเงื่อนไขการทดลอง ดังนี้

2.3.1 เงื่อนไขการเลือกรอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคล
เมื่อถึงกำหนดเวลานัด ผู้วิจัยได้นำเทปไปให้ผู้ร่วมการทดลองเลือกทีละคน ตามรายชื่อที่ผู้วิจัยได้นัดหมายไว้แล้ว เมื่อพบผู้ร่วมการทดลองผู้วิจัยก็บอกเหตุผลซึ่งพิมพ์ไว้แล้วที่หน้าแบบฟอร์มการประมาณค่าความชอบต่อภาพให้แก่ผู้ร่วมการทดลองว่า ผู้วิจัยได้ตัดเทปออกไปหนึ่งม้วน (เทปที่เป็นของภาพปกเทปที่ผู้ร่วมการทดลองได้ประมาณค่าความชอบต่อภาพเป็นอันดับที่ 3 ในครั้งแรก แต่ไม่ได้บอกให้ผู้ร่วมการทดลองทราบ) โดยพิจารณาจากบุคลิกลักษณะและคะแนนเฉลี่ยของวิชาต่างๆของผู้ร่วมการทดลองแล้ว และคิดว่าผู้ร่วมการทดลองคงไม่ชอบและไม่มีความหมายเหลือให้เลือกเป็นของตอบแทนเพียง 1 ใน 3 ม้วน แต่ก่อนที่จะเลือกขอให้ผู้ร่วมการทดลองประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปครบทั้ง 4 ภาพอีกครั้ง และให้เลือกเทป 1 ม้วนจาก 3 ม้วนที่เหลือเป็นการตอบแทน เมื่อผู้ร่วมการทดลองได้เลือกเทปแล้ว ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณ

2.3.2 เงื่อนไขการเลือกรอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลอื่นจากภายนอก
เมื่อครบกำหนดเวลา ผู้วิจัยได้ไปพบผู้ร่วมการทดลองทีละคน ตามรายชื่อที่ผู้วิจัยได้นัดหมายไว้แล้ว เมื่อพบผู้ร่วมการทดลองผู้วิจัยก็บอกเหตุผลซึ่งพิมพ์ไว้แล้วที่หน้าแบบฟอร์มการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปให้แก่ผู้ร่วมการทดลองบอกว่า เทปที่จะให้เลือกขาดไป 1 ม้วนเพราะเทปมีไม่พอ (คือ เทปที่เป็นของภาพปกเทปที่ผู้ร่วมการทดลองได้ประมาณค่าความชอบต่อภาพเป็นอันดับที่ 3 ในครั้งแรก แต่ไม่ได้บอกให้ผู้ร่วมการทดลองทราบ) เนื่องจากทางร้านเทปขายเทปหมดแล้ว ไม่มีเทปสำรองเหลือไว้เลยและยังไม่สามารถสั่งเพิ่มมาอีกได้ทันเวลา จึงเหลือเทปให้ผู้ร่วมการทดลองเลือกได้เพียง 1 ใน 3 ม้วนเท่านั้น แต่ก่อนที่จะเลือกเทปขอ

ให้ผู้ร่วมการทดลองประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปครบทั้ง 4 ภาพอีกครั้ง หลังจากนั้นให้เลือกเทป 1 ม้วนเพื่อเป็นการตอบแทนและกล่าวขอบคุณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS/PC+) เพื่อคำนวณและวิเคราะห์ค่าต่างๆเพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนจากมาตรวัดการกำกับการแสดงออกของดนตรีของกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของดนตรีต่ำและสูง
2. วิเคราะห์ค่ามัธยิมเลขคณิตของคะแนนการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทป ครั้งแรกและครั้งที่ 2 ของการลิครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคล แบบใช้เหตุผลอื่นจากภายนอก และไม่มีการลิครอนเสรีภาพใดๆ
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One- way analysis of variance) ของการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปอันดับที่ 3 ครั้งแรกและครั้งที่ 2 ของผู้ที่มีการกำกับการแสดงออกของดนตรีต่ำและสูง ในเงื่อนไขการทดลองทั้ง 6 เงื่อนไข
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบ คะแนนที่เปลี่ยนแปลงของการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปครั้งแรกและครั้งที่ 2 ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของดนตรีต่ำ ที่ได้รับการลิครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของดนตรีสูง ที่ได้รับการลิครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคล โดยการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ (Contrast) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 คือ $LSM-PER > HSM-PER$
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบ คะแนนที่เปลี่ยนแปลงของการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปครั้งแรกและครั้งที่ 2 ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของดนตรีต่ำ ที่ได้รับการลิครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลส่วนบุคคลกับกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของดนตรีสูงที่ไม่ได้รับการลิครอนเสรีภาพแบบใดๆ โดยการวิเคราะห์การเปรียบเทียบ (Contrast) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 คือ $LSM-PER > HSM-NO$
6. วิเคราะห์เปรียบเทียบ คะแนนที่เปลี่ยนแปลงของการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปครั้งแรกและครั้งที่ 2 ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของดนตรีต่ำ ที่ได้รับการลิครอนเสรีภาพแบบใช้เหตุผลอื่นจากภายนอกกับกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของดนตรี

12. เปรียบเทียบความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนของการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปครั้งแรกและครั้งที่ 2 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของคนต่ำที่ไม่ได้รับการลิดรอนเสรีภาพแบบใดๆ โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 9 คือ $M1(LSM-NO) = M2(LSM-NO)$

13. วิเคราะห์ความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนของการประมาณค่าความชอบต่อภาพปกเทปครั้งแรกและครั้งที่ 2 ของกลุ่มตัวอย่างที่มีการกำกับการแสดงออกของคนสูงที่ไม่ได้รับการลิดรอนเสรีภาพแบบใดๆ โดยการทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 10 คือ $M1(HSM-NO) = M2(HSM-NO)$